

Izrael ako národ a Izrael ako ostatok

Dvojaký zmysel slova Izrael

Vráťme sa teraz na to miesto, kde sme spomenuli, že zužovanie platnosti abrahámovskej zmluvy na konkrétne semeno (Izák áno, Izmael nie; Jakob áno, Ezav nie) zastalo v jednom (určitom) zmysle bez následného výberu pri izraelskom národe ako celku. V inom zmysle však nezastalo, ale pokračovalo ďalej. Jedno zo zaslúbení, ktoré dostal Abrahám, bolo, že jeho potomstva bude ako piesku mora. Avšak prorok vyriekol nad izraelským národom takéto proroctvo: „Lebo keby bolo tvojho ľudu, Izraelu, ako morského piesku, len ostatok sa navráti z neho. Usúdená záhuba zaplaví spravodlivosťou ako povodeň. Lebo záhubu, a to pevne usúdenú, učiní Pán Hospodin Zástupcov prostred celej zeme“ (Izaiáš 10:22-23). Novozmluvné písmo vykladá toto proroctvo takto: „A Izaiáš volá nad Izraelom: Keby bol počet synov Izraelových ako piesok mora, len zostatok bude spasený“ (Rímskym 9:27).

To sa teda javí tak, že zaslúbenia dané Abrahámovi zlyhali. To však nie je pravda! Vysvetlenie je nasledujúce: „No, nie že by bolo zmarené slovo Božie. Lebo nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izraelom“ (Rímskym 9:6). V tomto verši je slovo „Izrael“ použité v dvojakom zmysle. V jednom zmysle (ako zvláštne telesné Abrahámovo potomstvo) sú všetci etnickí (genetickí) Izraelčania do jedného „Izrael“ – to je Izrael ako národ. V druhom zmysle ide o duchovné potomstvo, skutočný duchovný Izrael, súčasť pravého Božieho ľudu. V tomto zmysle nie sú všetci etnickí Izraelčania „Izrael“, ale iba niektorí z nich. Ktorí sú to tí niektorí? Je to ostatok (zostatok) Izraela.

Tí niektorí sú „deti zaslúbenia“ (Rímskym 9:8): „To jest, nie deti tela sú deťmi Božími, ale deti zaslúbenia počítajú sa za semä.“ Deti zaslúbenia sú tým ostatkom Izraela, tým semenom, ktoré Pán zanechal Izraelu (Rímskym 9:29), aby o nich skutočne platilo: „Ja im budem Bohom, a oni mi budú ľuďom“ (Jeremiáš 30:22, 32:38+40-41; Ezechiel 11:20, 36:28, 37:23; Zachariáš 8:8). Proroci oznámili, že tí potomkovia, o ktorých bude platiť, že Hospodin je ich Bohom a oni sú jeho ľuďom, budú sami Bohom uspôsobení, aby „žili pred ním“, aby „chodili pred jeho tvárou“, aby mu verili a poslúchali ho. Toto všetko Boh zabezpečí tak, že im svoje zákony nedá externe (zvonku ako literu) ako sadu prikázaní, čo sa musí a čo sa nesmie, ale naopak, dá im ich interne (zvnútra) tak, že ich zapíše na ich mysle a svoje zákony vloží do ich srdca. Tento zvrchovaný Boží zákrok, toto dielo, ktoré Boh sám koná v človeku, novozmluvné písmo nazýva obriezka srdca (Rímskym 2:29) alebo obriezka Kristova (Kolosenským 2:11).

Toto Božie spasiteľné dielo je v starozmluvnej ére zaslúbené prorokmi ako výmena kamenného srdca neschopného poslúchať Boží zákon za nové mäsité srdce spôsobilé Boha poslúchať: „A dám im jedno srdce a nového ducha dám do vášho vnútra, odstránim kamenné srdce z ich tela a dám im srdce z mäsa, aby chodili v mojich ustanoveniach a ostríhali moje súdy a činili ich. A tak mi budú ľuďom, a ja im budem Bohom“ (Ezechiel 11:19-20); „Lebo vás poberiem z národov a zhromaždím vás zo všetkých zemí a dovediem vás do vašej zeme. A pokropím vás čistou vodou, a budete čistí; od všetkých vašich nečistôt aj od všetkých vašich ukydaných bohov vás očistím. A dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra a odstránim to kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa. A dám svojho Ducha do vášho vnútra a učiním to, aby ste chodili v mojich ustanoveniach a ostríhali moje súdy a činili ich. A budete bývať v zemi,

ktorú som dal vašim otcom, a budete mi ľuďom, a ja vám budem Bohom“ (Ezechiel 36:24-28).

Celý izraelský národ ako etnikum bol Boží vyvolený národ. Bol Božím ľuďom v tom zmysle, že Boh s nimi špeciálne konal. Avšak len tí z izraelského národa, ktorí mali obriezku srdca, ktorí mali Abrahámovu vieru, boli v pravom zmysle Božím ľuďom. A to v zmysle výroku: „Ja im budem Bohom a oni mi budú ľuďom.“ Len títo boli v každej generácii tým ostatkom.

Z novozmluvného výkladu Božej zmluvy s Abrahámom, ktorú Boh učinil medzi sebou a Abrahámom a jeho semenom po jeho pokoleniach, poznáme s istotou, že je zmluvou povahy milosti. Je zmluvou postavenou na zaslúbeniach. Táto zmluva došla svojho naplnenia s príchodom Krista ako zaslúbeného semena. Ani zákon – mojžišovská zmluva, ktorá bola uzavretá neskôr po abrahámovskej zmluve – nemohol zrušiť či zneplatniť zmluvu zaslúbení (abrahámovskú zmluvu). Pozorne čítajme Galatským 3:15-29: „... Už právoplatnej zmluvy človeka nikto neruší alebo ani k nej nepridáva ničoho. A zaslúbenia boli povedané Abrahámovi a jeho semenu... Ale to hovorím: Zmluvy, predtým právoplatnej Bohom, vzťahujúcej sa na Krista, nezneplatňuje zákon, vzniknúcí po štyristo aj tridsiatich rokoch, tak aby zrušil zaslúbenie... Tak čo teda zákon? Bol pridaný pre prestúpenia, dokiaľ by neprišlo semä, ktorému bolo dané zaslúbenie...“ Toto je pre porozumenie spasenia z milosti kľúčové:

Abrahámovská zmluva, zmluva zaslúbení, nie je mojžišovskou zmluvou, zmluvou skutkov, zrušená. Mojžišovská zmluva bola len dočasným prídavkom k abrahámovskej zmluve.

Zmluva zaslúbení uzavretá s Abrahámom (a Izákom a Jakobom) došla svojho naplnenia v Kristovi a v Novej zmluve. Vtedy zároveň mojžišovská zmluva zastarala a skončila pre tých, ktorí uverili v evanjelium, lebo sa naplnila Kristom a v Kristovi. Roztrhla sa chrámová opona, Nová zmluva nahradila starú (mojžišovskú zmluvu zákona), pretože keď sa zamieňa kňazstvo, nevyhnutne sa deje i zámena zákona (Židom 7:12 v kontexte celej kapitoly; 1. Petrov 2:9). Keď bol na Letnice vyliaty Svätý Duch, prišla éra, v ktorej každý veriaci v evanjelium dostane Svätého Ducha (Skutky 19:2) a skrze neho obriezku srdca. Tým sa naplnilo starozmluvné zaslúbenie Novej zmluvy (Ezechiel 11:19-20; Rímskym 2:29).

O týchto súvislostiach vyučuje Božie slovo v 4. kapitole Rímskym, v 3. kapitole Galatským a v 11. kapitole Židom. Boh zaslúbil, že zmluvu charakteru milosti uzavrie so semenom Abrahámovým po jeho pokoleniach. Boh zjavitel'sky odkrýva, že v prvom Abrahámovom pokolení je semenom Izák, ale nie Izmael, a v druhom pokolení je semenom Jakob (Izrael), ale nie Ezav. A čo ďalšie pokolenia? Izrael splodil 12 kniežat, z ktorých pochádza 12 kmeňov Izraelových. Toto Izraelovo (a Izákovo a Abrahámovo) potomstvo si Hospodin vybral (vyvolil) za špeciálne potomstvo, s ktorým má špeciálny plán a s ktorým špeciálne koná. Nazýva ho Boží ľud. Toto potomstvo je zvláštne v tom zmysle, ako ho opisuje novozmluvné písmo: „... ktorí sú Izraeliti, ktorých je synovstvo i sláva i zmluvy i zákonodarstvo i svätoslužba i zaslúbenia, ktorých sú otcovia a tí, z ktorých pošiel Kristus podľa tela...“ (Rímskym 9:4-5). V tomto zmysle je celý izraelský národ, jeho všetky pokolenia od Izraelových synov až podnes, zvláštnym telesným (prirodzeným, fyzickým) Abrahámovým potomstvom. K nim prišiel Mojžiš a cez neho zákon. Oni dostali prorokov. Im bol daný chrám, chrámová služba a systém obetí. Cez nich mala byť oznámená spása všetkým národom. Cez nich prišlo vtelenie (narodenie) Spasiteľa. Natíska sa dôležitá otázka: To, že celý Izrael ako etnikum dostal tie isté zaslúbenia ako Abrahám, Izák a Jakob, znamená, že každý jeden etnický Izraelita je pod zmluvou zaslúbení presne v takom istom zmysle ako Abrahám, Izák a Jakob? Pozrime sa najprv, ako o tom vyučuje sám Pán Ježiš, a potom ako Božie slovo v novozmluvných spisoch.

Pre svoje špeciálne postavenie vyvoleného Božieho ľudu sa izraelský národ považoval za „deti Abrahámove“ („ich je synovstvo“). Aj v diskusiách s Pánom Ježišom sa Izraelčania (Židia)

odvolávali na to, že „majú otca Abraháma“ (Ján 8:39). Na čo sa tým vlastne odvolávali? Mali za to, že keď sú fyzickými (telesnými) potomkami Abraháma a sú obrezaní na tele, že sa na nich vzťahujú tie isté zaslúbenia, ktoré dostal Abrahám, a že sú bezpodmienečne pod tou istou zmluvou, ktorú učinil Hospodin s Abrahámom a jeho semenom po jeho pokoleniach (zmluvou povahy milosti). Mali za to, že sú vlastne Božími synmi, lebo majú za otca Boha (Ján 8:41). Aká bola na to odpoveď Pána Ježiša? „Na to im povedal Ježiš: Keby ste boli deťmi Abrahámovými, robili by ste skutky Abrahámove; ale teraz ma hľadáte zabiť, človeka, ktorý som vám hovoril pravdu, ktorú som počul od Boha; toho Abrahám neurobil“ (Ján 8:39-40). Na to, že Boh je ich otcom im povedal: „Ježiš im povedal: Keby bol Boh vašim otcom, milovali by ste ma, lebo ja som vyšiel z Boha a prišiel som; lebo ani som neprišiel sám od seba, ale on ma poslal. Prečo neznáte mojej reči? Preto, že nemôžete počúvať moje slovo. Vy ste z otca diabla a chcete robiť žiadosti svojho otca“ (Ján 8:42-44).

Čiže Pán Ježiš priamo povedal, že časť izraelského národa – ktorý ako celé etnikum je vyvolený Boží ľud – nie sú Božím ľudom, ale sú to synovia diabla. Aj keď fyzicky sú to deti Abraháma, duchovne nimi nie sú. Duchovne sú to deti diabla. Ako je to možné, že niektorí fyzickí potomkovia Abraháma nie sú deti Abrahámove v duchovnom zmysle? Kľúčom je to, čo povedal Pán Ježiš: Keby ste boli deťmi Abrahámovými, robili by ste skutky Abrahámove. Ktoré skutky sú skutky Abrahámove? Je to Abraháмова poslušnosť, ktorá pramení z viery v Boha, z poznania Boha, z Abrahámovej dôvery v Boha. Skutky Abrahámove môže robiť len ten, kto má abrahámovskú vieru. A od vtelenia Krista je to viera v Krista, viera v evanjelium.

Božie slovo v apoštolskom učení to vyjadruje takto: „... Lebo nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izraelom“ (Rímskym 9:6). Apoštol týmto hovorí: Nie všetci, ktorí sú telesnými potomkami Abraháma, Izáka a Jakoba, nie všetci, ktorí sú etnickí Izraelčania, sú aj pravým (skutočným) Izraelom v duchovnom (nebeskom) zmysle, deti Božie, deti Abrahámove, skutočný (pravý) Boží ľud. Kto z izraelského národa (etnika) je teda tým semenom, na ktoré sa vzťahuje konečná (nebeská) rovina zaslúbení zmluvy s Abrahámom a jeho semenom po jeho pokoleniach?

V ére do príchodu Pána Ježiša Krista sú to všetci tí Izraelčania, ktorí mali abrahámovskú vieru, čiže verili zaslúbeniam daným Abrahámovi rovnako, ako veril Abrahám. Počas služby Pána Ježiša v tele to boli všetci tí Izraelčania, ktorí ho prijali ako Božieho Syna a Spasiteľa. Činili pokánie, verili v neho ako zaslúbeného Mesiáša, Božieho Syna, Dávidovho syna, verili jeho slovám a poslúchali ho.

Od Golgoty a Letníc až po druhý Kristov príchod sú to všetci tí Izraelčania, ktorí veria evanjeliu ukrižovaného a vzkrieseného Krista a majú Kristovho Ducha (Rímskym 8:9). Títo patria Kristovi, patria do tela Kristovho, patria do Cirkvi. Títo budú spolu s veriacimi pohanmi pri druhom príchode Krista vzkriesení z mŕtvych alebo živí vychvátení zo zeme v ústrety Kristovi. Všetci títo, živí či mŕtvi patriaci Kristovi zo Židov a pohanov, sa stretnú s Kristom v povetrí a už budú navždy s ním (2. Tesalonickým 4:17).

Všetci tí, ktorí patria do zostatku Izraela počas všetkých generácií, sú tí, ktorí sú podľa vyvolenia milosti (Rímskym 11:5). Vyvolenie milosti sa nezastavilo na izraelskom národe ako etniku. Vyvolenie milosti pokračovalo vnútri izraelského národa a týkalo sa jednotlivcov vyvolených na spásu. Tých z izraelského národa, ktorí nie sú podľa vyvolenia milosti, Boh zatvrdil (Rímskym 11:7-10).